

תאריך: 05.05.15

תיק: הנחיות אגף

סימוכין 15-36

מאשר: אבי חיים, רא"ג קרקעות מזוהמות, שפכי תעשייה ודלקים.

גרסה: 1

הנחיות לפעילות המשרד בשלבים - "מדיניות בתחום מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע"

1. רקע:

ביום 22.1.15 פורסמו עקרונות המדיניות של המשרד בתחום מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע (להלן: מדיניות קרקעות).

המדיניות מתייחסת למזהמים המצויים בקרקע העלולים לסכן את בריאות האדם ואת הסביבה בדרכים שונות. כמצוין במדיניות, אנשים ובעלי חיים עלולים להיחשף לחומרים המזהמים באמצעות מגע עם הקרקע, או על ידי שאיפת גזי קרקע מכילי מזהמים, שנפלטים ממנה. כמו כן, חומרים מזהמים בקרקע עלולים לנוע בקרקע, להגיע למקורות מים עיליים ולמי התהום, לפגוע בסביבה ואף לגרום לזיהום מי שתייה.

מדיניות המשרד להגנת הסביבה בנושא הטיפול במזהמים בקרקע כוללת את המטרות, האמצעים והפעולות שנוקט המשרד בנושא מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע. מסמך המדיניות מציג את עיקרי מדיניות הקרקעות של המשרד לידיעת הכלל, על מנת לתרום לשקיפות ההליך ולוודאות כלפי הציבור והגורמים המעורבים בו.

במסמך שלהלן יובאו הנחיות לפעילות המשרד בשלבים ליישום מדיניות קרקעות

2. הגדרות:

"חומר מזהם קרקע" או "חומר מזהם" – חומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג – 1993, שנקבע לגביו ערך סף.

"טיפול בקרקע מזוהמת" – תהליך המפחית את ריכוז החומר המזהם בקרקע עד לעמידה בערכי הסף או עד לערכים שיקבעו באופן פרטני לאתר באמצעות סקר סיכונים.

"ניהול הסיכון מקרקע מזוהמת" – מניעת הסעת החומרים המזהמים אל הקולטנים, ניטור, בקרה או פעולות אחרות בקולטן.

"סיכון מקרקעות מזוהמות לסביבה או לבריאות הציבור" – הסיכון לחשיפת הציבור או הסביבה לחומרים מזהמי קרקע, באמצעות הסעת המזהמים ממקורות הזיהום דרך התווכים השונים (אוויר, קרקע, מים, גז קרקע) אל הקולטנים (רצפטורים); לעניין זה – הקולטנים האנושיים יכללו את השימושים השונים בסביבת האתר, עובדים ומבקרים באתר ובסביבתו והקולטנים הסביבתיים יכללו מי תהום, מים עיליים, צמחייה ובעלי חיים באתר ובסביבתו.

"ערכי הסף" – ערכי הסף לחומרים מזהמים בקרקע המפורסמים באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה.

"קרקע החורגת מערכי הסף" – קרקע שמצוי בה חומר מזהם החורג מערכי הסף.

"קרקע טעונה טיפול" או "קרקע מזוהמת" – קרקע מזוהמת אשר מהווה סיכון לסביבה או לבריאות הציבור או שמצבה מעורר חשש להתממשות סיכון כאמור ובהתאם מחייבת טיפול בקרקע או ניהול של הסיכון.

3. שלבים:

שלב 1: חקירה של הקרקע (סקר היסטורי וסקר קרקע) – הדרישה תינתן לפי הקבוע במדיניות הקרקעות לגבי שלושת סוגי העוסקים הרלבנטיים – עוסקים בפעילות מזוהמת בסיכון, עוסקים בפעילות מזוהמת, עוסקים בחומר מזהם.

שלב 2: בתום השלב הראשון יוצגו ממצאי חקירת הקרקע למשרד. מידע זה חיוני לקביעת רמת הסיכון הנשקפת מהקרקע ופעולות המשך כמפורט להלן -

1. קרקע נקיה – במסגרת הסקירה לא אותרה חריגה מערכי הסף לגבי אף חומר מזהם.
2. קרקע חורגת מערכי הסף בשלוש קטגוריות –
 - א. סיכון לסביבה ולבריאות הציבור – במסגרת הסקירה נמצא מסלול חשיפה מלא ומוכח בין חומר מזהם בקרקע לבין קולטן. במקרה זה, הקרקע תהיה **טעונה טיפול או שיידרש ניהול של הסיכון** (קרקע מזוהמת).
 - ב. חשש לסיכון לסביבה ולבריאות הציבור – במסגרת הסקירה לא אותר מסלול חשיפה מוכח בין חומר מזהם בקרקע לבין קולטן אך למרות זאת, הקרקע **תהיה טעונה טיפול או שיידרש ניהול של הסיכון** (קרקע מזוהמת). זאת, בהתאם לקריטריונים שייקבעו ויפורסמו (כגון חריגה מכמות חומר מזהם מקסימלית מאושרת לאתר, רגישות סביבתית באתר וכדומה).
 - ג. לא נמצא סיכון לסביבה ולבריאות הציבור או חשש לסיכון כאמור – קיימת חריגה מערכי הסף אך הקרקע אינה מתאימה לקטגוריות א' או ב'. במקרה זה **הקרקע לא תהיה טעונת טיפול ולא יידרש ניהול של הסיכון, כל עוד אין שינוי במצב הקרקע או הסביבה.**

שלב 3: לאחר קביעת הקטגוריה המתאימה לקרקע כמפורט בשלב 2, המשרד יפיק מסמך סיכון תהליך החקירה כמפורט להלן:

▪ מסמכי NFA:

מסמך (NFA (No Further Action) הוא מסמך הקובע כי לא נדרשות פעולות נוספות באתר או בסביבתו במצב הקיים. מסמך כאמור יינתן לגבי:

1. קרקעות נקיות.
2. קרקעות בהן נמצאה חריגה מערכי הסף אך הן אינן טעונות טיפול ולא נדרש לגביהן המשך ניהול של הסיכון, כל עוד אין שינוי במצב הקרקע או הסביבה, כמפורט בקטגוריה ג.

בכל מסמך NFA יצוין באופן מפורש :

1. הרקע למתן המסמך : החריגות שנמצאו בקרקע והסיבה לשלילת הצורך בטיפול או ניהול של הסיכון.
2. הבהרה כי המסמך תקף כל עוד אין שינוי במצב הקרקע או הסביבה.
3. תנאים למתן האישור כגון חובה לקיים בדיקה מחודשת בתוך מספר שנים.

▪ מסמך המשך דרישות : מסמך זה יינתן בקרקעות הנכנסות לקטגוריה א' או ב', ויכלול דרישות לטיפול בקרקע או לניהול של הסיכון או לשניהם. הדרישות יוטמעו ברישיונות או היתרים רלבנטיים כגון רישיון עסק, היתר רעלים, תכניות או היתרי בניה.